

Ҳағай

Birinchi wəhiy wə həlkning inkasi

¹ Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi ayning birinchi kuni, Pərwərdigarning sözi Ҳағай пəyoлəmbər арқилиқ Хеалтиəлning оқли, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə һəм Yəһozadakning оқли, bax kaһin Yəxuaоја kəldi: —□

² Samawi қоxunlarning Sərdari bolоan Pərwərdigar mundaq dəydu: —

Bu həlk: «Waqti kəlmidi, Pərwərdigarning оyini қurux waқti tehi kəlmidi» — dəydu.□

³ Wə Pərwərdigarning sözi Ҳағай пəyoлəmbər арқилиқ kelip mundaq deyildi: —

□ **1:1 «Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi ayning birinchi kuni»** — «Darius padixah», yəni «Darius Hispastes» (miladiyədin ilgiriki 521-485-yillar). Bu kün miladiyədin ilgiriki 520-yili, 29-awoqust idi. «Altinchi ay» — Muқəddəs Kitabta yil, aylar tilоја elinoqanda, Yəhudiylarning kona kalendari boyiqə һesablinidu («Təbirlər»nimu kərüng). **«altinchi ayning birinchi kuni»** — һər ayning birinchi kuni һeyt bolatti, Yerusalemда bu sözni angliоqan kixilər bəlkim az bolmisa kərək. **«bax kaһin Yəxua»** — «kaһin» muқəddəs ibadəthanida puқralar üqün məhsus қurbanliқni kəydürgüqi hadim. □ **1:2 «Bu həlk: «Waqti kəlmidi, Pərwərdigarning оyini қurux waқti tehi kəlmidi» — dəydu»** — muқəddəs ibadəthanini қayta қurux hizmiti 15 yil ilgiri baxlanоjanidi, biraq həlk baxқа əllərninг təһditigə uқrap, қurux hizmitidin қол tartқанidi («Əzra», 3-5-bablarni kərüng).

⁴ Bu oʻy tehiqila harabə tursa, bu silər tahtaydin bezəlgən oyliringlarda yaxaydioqan waqitmu?□

⁵ Mana, Pərwərdigar mundak dəydu: —
— Kiliwatkinglar üstidə kəngül qoyup oylin-
inglar!

⁶ Terioqininglar kəp, yioqwalidioqininglar az;
Yəysilər, birak toymaysilər;
Iqisilər, birak qanmaysilər;
Kiyisilər, birak heqkandak illimaysilər;
Ix həkqi aloquqi bolsa,
Huddi ix həkqini təxük həmyanoqa saloanoqa
ohxaxtur.■

⁷ — Samawi qoxunlarning Sərdari boloqan
Pərwərdigar mundak dəydu: —
Kiliwatkinglar üstidə kəngül qoyup oylin-
inglar!

⁸ Taqka qikip, yaoaqni elip kelinglar, oyni
qurunglar; xundak qilsanglar Mən uningdin
hursən bolimən, xan-xərapkə eriximən, —
dəydu Pərwərdigar.

⁹ — Silər kəpni küttunglar, mana, erixkin-
inglar az boldi; uni oygə epkəlgininglarda, Mən
uni püwlep yokattim; bu nemə üqün? —

□ **1:4 «tahtaydin bezəlgən oyliringlar»** — «tahtaydin bezəlgən» degən bu səz Təwratta pəkət Sulayman quroqan muqəddəs ibadəthanining bezilixi wə «Yəhoahaz padixah»ning ordising bezilixini təswirləx üqün bir qetim ixlitilgən. Xuningdin kərimizki, həklər bəlkim muqəddəs ibadəthanini quruxka 15 yil ilgiri təyyarlioqan yaoaqni hazir öz oylirini bezəx üqün ixlətməktə. Xunga ularning ikki gunahı bar idi: (1) Hudaning oyni quruxni keqiktürüx; (2) Hudaning oyi üqün təyyarlap qoyuloqan yaoaqni öz oyliri üqün ixlitix. ■ **1:6** Qan. 28:38; Mik. 6:14, 15.

dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar —

— Qünki Mening öyümning harabə bolöiniöa qarimay, öz öyünlarni *selixqa* yügürüxüp yürüwatisilər.

¹⁰ Xunga üstünlarda asmanlar xəbnəmni bərməydu, zeminmu həsulini bərməydu; □ ■

¹¹ Mən zeminöa, taşqa, ziraətlərgə, yengi xarablaröa, zəytun meyiöa, tupraqning ündürmilirigə, insanlaröa, mal-waranlaröa wə kollardiki barlıq əjirlərgə quroqəqiləni qəqirdim. □

¹² Xuning bilən Xealtielning oşli Zərubbabəl həm Yəhəzadakning oşli bax kaşin Yəxua wə həlkning qəldisining həmmisi Pərwərdigar Hudasing awaziöa, xuningdək Pərwərdigar Hudasing Hagay pəyöəmbərni əwətixi bilən, uning səzli rigə kulək saldi; həlk Pərwərdigar aldidə qorqti.

¹³ Andin Pərwərdigarning əlqisi Hagay Pərwərdigarning həwirini həlkqə yətküzüp: — «Mən silər bilən billidurmən» — dəydu Pərwərdigar, — dedi.

¹⁴ Wə Pərwərdigar Xealtielning oşli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlning roşini,

□ **1:10 «Xunga üstünlarda asmanlar xəbnəmni bərməydu»** — xəbnəm, bolupmu 8- wə 9-ayda pixidiöan mewə yaki axliqni yegiləxtin saqlaxta muşim rol oynaydu.

■ **1:10** Qan. 28:23 □ **1:11 «Mən zeminöa, taşqa, ziraətlərgə, ... kollardiki barlıq əjirlərgə quroqəqiləni qəqirdim»** — «quroqəqiləni» (ibraniy tilidə «horəb») həm «harabə» degənlər bir-birigə ohxap ketidiöan səzlər — Hudaning öyi «harabə» bolsa, ularöa «horəb» (quroqəqiləni) bolidu.

xundaqla Yəhozadakning oqli, bax kaħin Yəxuaning rohini həm həlkə kəldisining hər birining rohini kəzoqidi; ular samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Hudasing əyigə kelip ixlidi.

¹⁵ Bu Darius padixahning ikkinqi yili, altinqi ayning yigirmə tətinqi küni idi.□

2

Ikkinqi wəhiy — rioqətləndürüx

¹ Yəttinqi ayning yigirmə birinqi küni, Pərwərdigarning səzi Hagay pəyoqəmbər arkilik kelip mundaq deyildi:□

² — «Xealtielning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə, Yəhozadakning oqli, bax kaħin Yəxuaqə həmdə həlkəning kəldisioqə səz kilip ulardin: —

³ «Aranglardin əyni qəoqdiki xan-xəreptə boləqan bu əyni kərgənlərdin kim bar? Silər həzir unioqə kəndaq kəraysilər?»

□ **1:15 «Bu Darius padixahning ikkinqi yili, altinqi ayning yigirmə tətinqi küni idi»** — Hagay bexarət berip, həlkə Hudaning əyidə ix baxlioqə 23 kün ətti. Bu waqit həsul yioqidoqan pəsil boləqəqə, ix bəlkim həsulni yioqip boləqandin keyin baxlanoqan. □ **2:1 «Yəttinqi ayning yigirmə birinqi küni»** — bu kün «kəpilər həyti» («kəpə tikix həyti»)ning əng ahirkə küni bolup, həlkəning kəp bir kismi Yerusalemda boləqan bolux kəreək.

Нәзирингларда u һеқнемигә әрзимәйду, xundакму?» — дәп соріоқин. □

⁴ — Бирақ һазир, i Зәруббәбәл, јасарәтлик бол, — дәйду Пәрвәрдигар, — Yәһозадакнинг оқли, бax каһин Yәxua, јасарәтлик бол; земиндики барлик һәлқ, јасарәтлик болуп иxlәнгләр, — дәйду Пәрвәрдигар.

— қүнki Mән silәр билән billidurmән, — дәйду samawi қoxunlarning Sәrdari болојан Пәрвәрдигар.

⁵ — Misirdin қикқан waқtingларда silәrgә әһдә қилојан сөзүм wә Mening Rohim arangларда turup кәлди; һәргиз қорқмангләр.

⁶ Qүнki samawi қoxunlarning Sәrdari болојан Пәрвәрдигар mundaқ дәйду: —

— Yәнә пәкәт азоқина waқittin keyin Mән asmanлар, yәр yүzi, dengiz һәм қуруклуқни

□ 2:3 ««Aranglardin әyni qaoқdiki xan-xәрәптә болојан bu әyni көргәnlәrdin kim bar? Silәр һазир uningоја қандақ қарaysilәр? Nәziringларда u һеқнемигә әрзимәйду, xundакму?» — Sulayman padixaһ saloјan һәywәtlik муқәddәs ibadәthana (miladiyәdin ilgiriki 587-yili) Babil tәripidin wәyran қилојан. Bu wәқә Ҳағай сөз қилојан waқittin 67 yil ilgiri болојаққа, әsli ibadәthanining xan-xәripi yengi ibadәthanioја қарaydioјan бәzi bowaylarning esidin қикmioјан болuxи керәк. «әyni qaoқdiki xan-xәрәптә болојан bu әy» wә «uningоја қандақ қарaysilәр?» degән сөzlәр ispatlayduki, Huda nәziridә мәyli Sulayman қuroјan yaki bu waқittiki һәлқ қuroјan ibadәthana bolsun, һәр ikkisini «bir» дәп һесаblayду.

təwritimən; □ ■

⁷ Mən barliq əllərni təwritimən; nətijədə əllərning sərhil ətiwar nərsiliri elip kelinidu. Mən muxu əyni xan-xərəpkə toldurimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar.

⁸ — Kümüx Meningki, altun Meningki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. □

⁹ — Bu əyning keyinki xan-xəripə əslidikidin zor bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — wə Mən muxu yərdə aramlıq-hatirjəmlıknı ata kılıməni, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar». □ ■

□ **2:6 «... asmanlar, yər yūzi, dengiz həm quruklukni təwritimən»** — muxundaq səzlər baxqa pəyqəmbər yazmılliridimu tepilidu (məsilən, «Yəxaya» 13-bab, «Yərəmiya» 4-həm 10-bab, «Yoel» 2-bab, «Naqum» 1-babta). Xübhısızki, bular «Pərwərdigarning küni», yəni ahırkı zamanni kərsitidu. ■ **2:6** İbr. 12:26,27 □ **2:8 «Kümüx Meningki, altun Meningki, — dəydu ... Pərwərdigar»** — xu dəwrdə dunyadiki kəp qisim altun-kümüx Pars imeriyəsining qolida idi. Məzkur bexarəttin azraqı bir məzgıldin keyin, Pars imperatori Darius tərıpidin: «İsrailning ətrapidiki yurtlardin imperatorqa elinqan bajlarning qong bir qismini ayrip, bu pulni «Pərwərdigarning əyini qıraylıq yasax üqün ixlitix kerək...» degən bir yarlıq qüxürüldi («Əzra» 4-6-babni, xundaqla «qoxumqə səz»imizni kəring). □ **2:9 «Bu əyning keyinki xan-xəripə əslidikidin zor bolidu»** — bu bexarətning əməlgə axuruluxi nahayıti ajayıb boldi. Səz kəp boləqaqqa, xərhnı «qoxumqə səz»imizgə qoyduq. ■ **2:9** Mis. 23:20-22; Yər. 31:31-34; Əz. 36:26-28; Mat. 3: 11-12; 11:10; 24:12-16; Mar. 1:2; Luqa 1:76; 7:27; Yh. 2:13-17; Yəx. 40:3; İbr. 8:6; 12:24

Ўқинқи wəhiy — Hudaning xəpқiti wə bərikiti

¹⁰ Darius padixahning ikkinқи yili, tokқuzinқи аyning yigirmə tətinқи күni, Pərwərdigarning səzi Ҳағай пəyоқəmbər арқилиқ келип мундақ дeyildi: —

¹¹ «Samawi қоxunlarning Sərdari болoјan Pərwərdigar мундақ дəyду: —

Каһинлароја сəз қилип улардин Тəwrat-қануни тоқрулуқ: —

¹² «Birsi tonining etikidə «Hudaоја ataloјan gəx»ni кəтүрүп кетiwatқinida, uning etiki nanоја, umaққа, xarabқа, zəytun mayоја yaki һərқандақ ax-ozuққа мундақла тегип кətsə, undақта u нərsилər «Hudaоја ataloјan» боламду?» — дəp soriојin».

Каһинлар јawabən: «Yақ» — dedi.□

¹³ Wə Ҳағай: «Birsi јəсətkə тегип «napак» болoјan bolsa, u bu ax-ozuқning қaysibirigə тəgsə, undақта ax-ozuқ napак боламду?» — дəp soridi.

□ 2:12 «birsi tonining etikidə «Hudaоја ataloјan gəx»ni кəтүрүп кетiwatқinida, uning etiki .. һərқандақ ax-ozuққа мундақла тегип кətsə, undақта u нərsилər «Hudaоја ataloјan» боламду?» — «Hudaоја ataloјan gəx» (yaki «mukəddəs gəx») — Musa пəyоқəmbərgə қүхүрүлгən қанун бойиқə, бирsi Hudaоја «gunah қurbanлиқи» («gunahni tilidioјan қurbanлиқ»), «inақ қurbanлиқи» yaki « қurbanлиқи»ni қилојanda, bu қurbanлиқлардин мəlum парқə gəx қurbanлиқ қилмаққи болoјan кixining yardimidə болoјan каһinoја айrip берилгən. Bu gəx «Hudaоја ataloјan gəx» (yaki «mukəddəs gəx») дəp ataloјan, bu gəxni пəқət каһin wə uning ailisidikilər yeyixкə болidu.

Kaħinlar jawabən: «U napak bolidu» — dedi.□

14 Andin Hagay jawabən mundaq dedi: — «Pərwərdigar: «Əmdi bu həlk, bu «yat əl» Mening aldimdimu xundaqtur, ularning qollirida ixləngənlirining həmmisimu xundaqtur, xuningdək ularning xu yərdə Manga

□ 2:13 «Birsi jəsətkə tegip «napak» boləqan bolsa, u bu ax-ozuqning kaysibirigə təgsə, undaqtə ax-ozuq napak bolamdu?» — «napak boləqan» — Musa pəyğəmbərgə qüxürülgən qanun boyiqə, birsi jəsətkə yaki jəsət qoyuloqan jayoqa təgsə, yaki bəzi hil kesəl kixilərgə təgsə, «napak» dəp həsablənoqan. U bir məzgil (bəzidə bir kün, bəzidə bir həptə) ayrim turuxi kerək idi. Ayrim turoqandin keyin oqusul qilip (pütünləy yuyunup) andin «pak» dəp həsablənoqan.

hər bir sunoqanlirimu napaktur» — dəydu. □
 15 — Əmdi hazır kəngül qoyup oylininglar —
 Bügündin baxlap, muxu waqittin tartip
 kəringlar — taki Pərwərdigarning
 ibadəthanisidiki tax üstigə yənə bir tal tax
 qoyuluqə, □

□ 2:14 «Pərwərdigar: «... ularning qollirida
 ixləngənlirining həmmisimu xundaktur (napak,
 demək), xuningdək ularning xu yərdə Manga hər bir
 sunoqanlirimu napaktur» — dəydu» — «xu yərdə» degən
 səz bəlkim «napak qollirida» degənni kərsitixi mumkin.
 «Pərwərdigar: «Əmdi bu həlk, bu «yat əl» Mening
 aldimdimu xundaktur, ularning qollirida ixləngənlirining
 həmmisimu xundaktur, xuningdək ularning xu yərdə
 Manga hər bir sunoqanlirimu napaktur» — dəydu» —
 bu toluq səz Israiloqa nahayiti eoqir idi. Israil əzi kapir bir
 «yat əl» boləqan ohxaydu. Ulardiki harəbə boləqan muqəddəs
 ibadəthanining əzi ularning «pərwəyim pələk» degəndək
 bihudluk gunəhlirioqa guwah beridu. Musa pəyoqəmbərgə
 quxürülgən kənun boyiqə, gunəhlar pəkət «kən təkülüp
 kilinoqan kurbənlilik»lar arqilik «yepiloqan» bolidu. Biraq
 muqəddəs ibadəthanining əzi harəbə bolup, ular sunoqan
 kurbənliliklarni əzlririning «napak qolliri» tūpəylidin «napak
 boldi» desək, əmdi ular kəndəkmə pak bolalaydu? «Kim napak
 nərsilərdin pak nərsini qikiralaydu? — Həqkim!» («Ayup»
 14:4). Pəkət rəhim-xəpəkətlik bir Huda Əzi napak həlqi üqün
 bir ix kilsə, andin kutkuzuloqili bolidu. Əmdi Huda (15-ayət)
 ularning gunəhlirini kəqürüm kilip, ularoqa ümid beridu. Uning
 kəndək yol bilən ularning gunəhlirini kəqürüm kiləqanlik
 eytilmidi. Bu məsililərgə boləqan jawəb (yəni Hudaning ahirida
 adəmlərnə gunəhdin paklax üqün nemə ix kiləqanlik) pəkət
 Injildin tepilidu. □ 2:15 «Ibadəthanisidiki tax üstigə
 yənə bir tal tax qoyuluqə...» — Hagay pəyoqəmbər səz
 kiləqandin keyin, həlk qayta kəruluxning hizmitini yengiwaxtin
 bəxləqan kungiqə, yəni «ikkinqi yili, altinqi ayning yigirmə
 tətinqi küni» (27-Sentəbr)gicə degənliktur.

16 xuningdin ilgiriki künlərdə, birsi «yigirmə kürə»lik bir dəwə axliqni aloqili kəlgəndə, mana pəkət on kürila qıqti; birsi xarab küpidin əllik komzək aloqili kəlsə, mana pəkət yigirmə komzək qıqti. □

17 Mən kolliringlar bilən ixligən barlik ixliringlarda siləni judun, həl wə məldür apətliri bilən urup kəldim; birək silər yenimoqa qaytmidinglar. □ ■

18 Əmdi ətünimənki, kəngül qoyup oylininglar — bu kün, yəni tokquzinqi ayning yigirmə tətinqi künidin baxlap, muxu waqittin tartip, — yəni Pərwərdigarning ibadəthanisining qayta quruluşini baxlıoqan künidin keyinki ixlaroqa kəngül qoyup oylininglar;

19 danlar ambaroqa yioqildimu? Üzüm talliri, ənjür, anar həm zəytun dərəhliri heq mewə bərmidi. Birək Mən bu kündin baxlap siləni bərikətləymən». □

Tətinqi wəhiy — Ahirki zaman •••

□ 2:16 «xuningdin ilgiriki künlərdə, birsi «yigirmə kürə»lik bir dəwə axliqni aloqili kəlgəndə...» — «ilgiriki» — İbraniy tilidiki bu səz bəzidə «ilgiriki», bəzidə «keyinki» degənni bildüridu. Qoxumqə səzlimizdə «ilgiriki» degən tərjimimizning səwəbini eytimiz. □ 2:17 «Mən kolliringlar bilən ixligən barlik ixliringlarda siləni judun, həl wə məldür apətliri bilən urup kəldim; birək silər yenimoqa qaytmidinglar» — Hagay pəyoqəmbər muxu yərdə Təwrat «Am.» 4:9ni nəqil kəltüridu. ■ 2:17 Hag. 1:11 □ 2:19 «...danlar ambaroqa yioqildimu? Üzüm talliri... heq mewə bərmidi. Birək Mən bu kündin baxlap siləni bərikətləymən» — bu 16-19-ayətləni qoxumqə səzlimizdə təhlil qilimiz.

Zərubbabəl tooqruluk

²⁰ Wə Pərwərdigarning səzi xu aynıng yigirmə tətinqi küni Həgayoğa ikkinqi qetım kelıp mundaq deyildi: —

²¹ — Yəhudağa waliy bolıqan Zərubbabəlgə sız kılıp mundaq degin: —

— «Mən asmanlarnı, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən;□

²² Padixahlıqlarning təhtini örüwetimən, əllərnıng padixahlıqlırınıng küqını yokıtımən; jəng hərwiliri həm unıng üstidə olturoqanlarnı örüwetimən; atlar wə atlık əskərlər, ularnıng hərberi öz qerındixınıng qılıqi bilən mollaq atqzulıdu.■

²³ Xu künidə — dəydu samawı qoxunlarning Sərdarı bolıqan Pərwərdigar —

Mən seni, yəni Xealtıəlning oqlı Zərubbabəlni alımən, — dəydu Pərwərdigar — andın seni huddı məhürlük üzükümdək qilimən; qünki Mən seni tallıwaldım, — dəydu samawı qoxunlarning Sərdarı bolıqan Pərwərdigar».□

□ **2:21 «Mən asmanlarnı, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən»** — bu sözlər (wə 22-ayət) 6-7-ayətlərdikigə ohxax, bəlkim ahırkı zamandiki ixlarnı kərsitidu. ■ **2:22** Dan. 2:44-45; Yo. 2:10, 31; 3:15; Yəx. 2:12-22; 13:6-13; 24:23; Am. 8:9; Mat. 24:29; Ros. 2:20; Wəh. 6:12-13. □ **2:23 «Mən seni, yəni Xealtıəlning oqlı Zərubbabəlni alımən, ... andın seni huddı məhürlük üzükümdək qilimən; qünki Mən seni tallıwaldım»** — bu bexarətning əməlgə axuruluxını «qoxumqə sız»imızdə tiləqə alımız.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5